

**Türkmenistanyň Merkezi bankynyň
başlygynyň 2020-nji 2-nji iýulyndaky
176-iş belgili buýrugy bilen
tassyklanyldy**

**Türkmenistanyň Adalat ministrligi
tarapyndan 2020-nji 13-nji iýulynda
1355 bellige alyş belgisi bilen döwlet
belligine alyndy**

**Türkmenistanyň Merkezi bankynyň Müdiriýetiniň başlygynyň 2009-njy
ýylyň 19-njy ýanwarynda çykaran 6 belgili buýrugy bilen tassyklanan,
Türkmenistanda nagt däl hasaplaşyklar hakynda Düzgünnama üýtgetmeler
we goşmaçalar girizmek hakynda**

“Buhgalterçilik hasaba alnyşy we maliýe hasabatlylygy hakynda”, “Elektron resminama, elektron resminama dolanyşygy we sanly hyzmatlar hakynda” Türkmenistanyň Kanunlaryna hem-de Türkmenistanyň Prezidentiniň 2018-nji ýylyň 30-njy noýabrynda çykaran 984-nji karary bilen tassyklanan, Türkmenistanda 2019-2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsiýasyna laýyklykda, Türkmenistanyň karz edaralary bilen müşderileriň arasynda sanly tehnologiýalary ulanmak arkaly elektron töleg ulgamynda ulanylýan hasaplaşyk resminamalarynyň görnüşlerine bildirilýän talaplar babatynda hereket edýän hukuk namalary kämilleşdirmek maksady bilen, **buýurýaryn:**

1. Türkmenistanyň Adalat ministrliginde 2009-njy ýylyň 24-nji fewralynda 483 bellige alyş belgisi bilen döwlet belligine alnan, “Türkmenistanda nagt däl hasaplaşyklar hakynda Düzgünnamany tassyklamak barada” Türkmenistanyň Merkezi bankynyň Müdiriýetiniň başlygynyň 2009-njy ýylyň 19-njy ýanwarynda çykaran 6 belgili buýrugy bilen tassyklanan, Türkmenistanda nagt däl hasaplaşyklar hakynda Düzgünnamada:

1) mazmunynda:

a) “plastik kartlar”, “PLASTIKI KARTLARY” we “plastik kartlary” diýen sözleri degişlilikde “bank kartlar”, “BANK KARTLARY” we “bank kartlary” diýen sözlere çalşyrmaly;

b) “salgyt gullugy” diýen salgylanmany “salgyt edarasy” diýen salgylanma bilen çalşyrmaly;

ç) “şahsy salgyt belgisi” diýen salgylanmany “hususy salgyt belgisi” diýen salgylanma bilen çalşyrmaly;

2) ýigriminji bölegine şu görnüşli tesimi goşmaly:

“Elektron hasaplaşyk resminamasy elektron töleg tabşyrygy (şu Düzgünnama 1-nji A goşundy) görnüşdäki blankada taýýarlanylýar.”;

3) ýigrimi dördünji bölegini şu görnüşde beýan etmeli:

“24. Kagyz göterijidäki hasaplaşyk resminamalary, hat ýazýan maşynlary ýa-da kompýuter enjamlary ulanylyp, gara reňkli harplarda doldurylýar. Çekler gara (gök) reňkdäki syýa bilen ýa-da pastaly ruçka bilen elde, şonuň ýaly-da gara reňkli harplar bilen tehniki serişdeleri ulanylyp doldurylýar. Kagyz göterijidäki hasaplaşyk resminamalaryndaky gollar gök reňkli syýa bilen ýa-da pastaly ruçka bilen goýulýar.

Kagyz göterijidäki hasaplaşyk resminamalaryna basylyan möhür we möhürçe yzlary gök, ýaşyl ýa-da gyzyň reňkli bolmalydyr we anyk görünmelidir.

Elektron hasaplaşyk resminamalary elektron tehniki enjamlary ulanmak bilen döredilýär. Elektron hasaplaşyk resminamalary tölegleri amala aşyrmak üçin zerur we ygtybarly maglumatlary öz içine alýar we elektron resminamany iberijiniň resmi goly hökmünde ykrar edilen sanly elektron gol bilen berkidilmelidir we olary kagyzda şekillendirmek mümkinçiligi üpjün edilmelidir.

Eger, Türkmenistanyň kanunçylygynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, onda elektron resminamanyň hakykylygyny we bitewüligini tassyklamak elektron sanly goluň serişdelerini ulanmak we elektron sanly goluň açyk açaryndan peýdalanmak bilen, elektron resminama gol çeken şahsyň goluny barlamak arkaly geçirilýär. Elektron san ýazgysyny peýdalanmagyň tertibi elektron resminamany iberijiniň we alyjynyň arasynda aýratyn şertnama arkaly düzgünleşdirilip bilner.”;

4) ýigrimi başınjy böleginde:

a) birinji tesiminde:

“şu Düzgünnama 2, 15, 21, 24 goşundylarda” diýen sözleri “şu Düzgünnama 2-nji, 2-nji A, 15-nji, 21-nji, 24-nji goşundylarda” diýen sözler bilen çalyşmaly;

b) üçünji tesimine şu görnüşde beýan edilen sözlemi goşmaly:

“Elektron hasaplaşyk resminamalary resmileşdirilende, olaryň aýratynlyklary berjaý edilýär.”;

5) ýigrimi altynjy böleginiň birinji tesiminde “şu Düzgünnama 3, 16, 22, 25 goşundylarda” diýen sözleri “şu Düzgünnama 3-nji, 3-nji A, 16-njy, 22-nji, 25-nji goşundylarda” diýen sözler bilen çalyşmaly.;

6) ýigrimi dokuzynjy bölegine şu görnüşli tesimleri goşmaly:

“Töleýji elektron görnüşindäki hasaplaşyk resminamasyny Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen talaplara we bank hasabynyň şertnamasyna laýyklykda resmileşdirýär, elektron resminamasyny elektron gol bilen üpjün edýär we elektron resminamasyny işläp taýýarlamak üçin elektron tehniki enjamlary arkaly banka ugradýar.

Elektron hasaplaşyk resminamasyny ulanmak arkaly geçirilen tölegi tassyklamak zerurlygynyň ýüze çykan ýagdaýynda, şol tassyklama gerek bolan tarapa karz edaralarynyň saýtlarynda ýörite kodyň kömegi bilen berlip bilner.

Elektron hasaplaşyk resminamalarynyň rekwizitleriniň mazmuny üçin şol elektron töleg resminamasyna gol çeken, sanly elektron goluň eýesi jogapkärçilik çekýär.”;

7) otuz birinji bölegine şu görnüşli tesimi goşmaly:

“Nagt däl hasaplaşyklary ýa-da pul geçirimleri amala aşyrmak üçin hasaplaşyk resminamalaryň elektron görnüşinde resmileşdirilen ýagdaýynda, hasaplaşyk resminamalary elektron tehniki enjamlarynyň üsti bilen kabul edilýär. Bank elektron hasaplaşyk resminamasynyň ýagdaýy we elektron hasaplaşyk resminamasynyň kabul edilen senesi barada maglumatlary özünde saklaýan elektron maglumat resminamasyny töleýjä ugradýar.”;

8) otuz sekizinji bölegine şu görnüşli tesimi goşmaly:

“Elektron görnüşinde kabul edilen hasaplaşyk resminamalary ýerine ýetirilmän gaýtarylan ýagdaýynda, bank elektron ulgamy ulanmak arkaly töleýjä elektron

hasaplaşyk resminamasynyň ýagdaýy barada maglumatlary saklaýan elektron maglumat resminamasyny ugradýar. Müşderi barada gerekli aragatnaşyk maglumatynyň barlygyna baglylykda, bank ýerine ýetirilmedik elektron hasaplaşyk resminamasy barada töleýjini SMS, E-mail we ş.m. aragatnaşyk serişdeleriniň kömegi bilen habarly edip biler.”;

9) kyrk ikinji bölegini şu görnüşde beýan etmeli:

“42.Töleg tabşyrygy 0401001 görnüşiniň blankynda düzülýär (şu Düzgünnama 1-nji we 1-nji A goşundylar).”;

10) kyrk üçünji böleginde:

a) birinji tesimine şu görnüşde beýan edilen sözlemi goşmaly:

“Elektron hasaplaşyk resminamasy üçin pul serişdeleriniň ýeterlikliginiň barlagy bank tarapyndan awtomatik düzgünde amala aşyrylýar.”;

b) şu görnüşde beýan edilen dördünji tesimi goşmaly:

“Töleg tabşyrygy elektron görnüşinde kabul edilende, bank tarapyndan deslapky barlag geçirilýär. Barlagyň kadalarynyň oňaýly netijesinde bank, elektron görnüşinde resmileşdirilen töleg tabşyrygynyň ýagdaýy we kabul edilen senesi barada maglumatlary özünde saklaýan elektron maglumat resminamasyny elektron ulgamy arkaly töleýjä ugradýar.”;

11) şu mazmunly 1-nji A, 2-nji A we 3-nji A goşundylary goşmaly:

“Türkmenistanyň Merkezi bankynyň müdiriýetiniň başlygynyň 2009-njy ýylyň 19-njy ýanwaryndaky №6 buýrugy bilen tassyklanan, Türkmenistanda nagt däl hasaplaşyklar hakynda Düzgünnama 1-nji A goşundy

ELEKTRON

Töleýjiniň bankyha geldi

g. 0401001

-nji (y) TÖLEG TABŞYRYGY

20__-nji (y) ýylyň _____ aýynyň «__»

Töleýji		Debet		Pul möçberi		
ŞSB	Töleýjiniň banky ş.		BAB	H/b		
				H/b		
				Kredit		
Alyjy	Alyjynyň banky ş.		BAB	H/b		
ŞSB				H/b		
Berliş usuly						
Pul möçberi söz bilen						
Harytlaryň alnan, hyzmatlaryň edilen senesi					Amal görn.	
Tölegiň maksady, harytlaryň, ýerine ýetirilen işleriň, edilen hyzmatyň ady, haryt resminamalarynyň senesi, belgileri we pul möçberleri					Töleg maks.	
					Töleg möhl.	
					Töleg nobat.	
					Bank topary	

A-5

A-5

Bank geçirdi

20__ý.

Bankyň gollary

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň müdirliginiň
başlygynyň 2009-njy ýylyň 19-njy ýanwaryndaky №6
buýrugy bilen tassyklanan, Türkmenistanda nagt däl
hasaplaşyklar hakynda Düzgünnama 2-nji A goşundy

ELEKTRON (29)

Töleýjiň bankyna galdy (32)

g. 0401001 (2)

[3]-nji (y) TÖLEG TABŞYRYGY (1)
20__-nji (y) ýylyň _____ aýynyň «__» (4)

Töleýji (5) ŞSB (6)			Debet	Pul möçberi
Töleýjiniň banky (8)			H/b (7) H/b (11)	(12)
ş.(9)			B AB(10)	
Alyjy (13) ŞSB (14)			Kredit	
Alyjynyň ş. (17)			H/b (15) H/b (19)	
banky (16)			B AB(18)	
Berliş usuly (20)				
Pul möçberi söz bilen (21)				
Harytlaryň alnan, hyzmatlaryň edilen senesi (22)				Amal görn. (23)
Tölegiň maksady, harytlaryň, ýerine ýetirilen işleriň, edilen hyzmatlaryň ady, haryt resminamalarynyň senesi, belgileri we pul möçberleri (28)				Töleg maks. (24)
				Töleg möhl. (25)
				Töleg nobat. (26)
				Bank topary (27)

A-5 (33)

Bank geçirdi

20__ý.(30)

Bankyň gollary (31)

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň müdirliginiň
başlygynyň 2009-njy ýylyň 19-njy ýanwaryndaky №6 buýrugy
bilen tassyklanan, Türkmenistanda nagt däl hasaplaşyklar
hakynda Düzgünnama 3-nji A goşundy

TÖLEG TABŞYRYGYNYŇ MEÝDANÇALARYNYŇ BEÝANY

Belgisi	Ady	Manysy
1	2	3
1	TÖLEG TABŞYRYGY	Resminamanyň ady
2	g. 0401001	Resminamanyň görnüşiniň belgisi
3	_nji (y)	Resminamanyň sanlar bilen görkezilýän belgisi. Eger belgi üçden köp sanly bolsa, tölegler TMB-niň üsti bilen amala aşyrylanda, resminamanyň hasaba alynmagy belginiň «000»-dan tapawutly bolmagy zerur bolan soňky üç sany boýunça amala aşyrylýar

4	Sene	Resminamanyň düzülen senesi. Güni, aýy, ýyly - sanlarda («GG.AA.ÝÝÝÝ.» görnüşde) ýa-da güni - sanlarda, aýy - söz bilen, ýyly – sanlarda (dolylygyna) görkezilýär
5	Töleýji	Pul serişdelerini töleýjiniň doly ady görkezilýär
6	ŞSB	Töleýjiniň Türkmenistanyň degişli salgyt edaralary tarapyndan berlen hususy salgyt belgisi görkezilýär
7	H/b	Töleýjiniň hasabynyň belgisi. Töleýjiniň oňa hyzmat edýän bankda «Şahsy hasaplary belgilemegiň çyzygysy we şahsy hasaplary belgilemek üçin gorag (barlag) açaryny bermegiň hödürlenýän hasaplamasyna» laýyklykda düzülen hususy hasabynyň belgisi goýulýar.
8	Töleýjiniň banky	Töleýjiniň bankynyň ady görkezilýär
9	Etrap,şäher	Töleýjiniň bankynyň ýerleşýän ýeri
10	BAB	Töleýjiniň bankyna «Türkmenistanda BAB-niň sanawy hakynda» düzgünnama laýyklykda TMB-de berlen anyklaýyş belgisi
11	H/b	Töleýjiniň bankynyň hasabynyň belgisi
12	Pul möçberi	Tölegiň pul möçberi sanlarda görkezilýär, manatlar teňňelerden çyzyjak (-) belgisi bilen bölünýär. Eger tölegiň pul möçberi söz bilen doly manatlarda aňladylan bolsa, onda bu meýdançada tölegiň pul möçberi sanlar bilen manatda we deňlik (=) belgisi görkezilýär
13	Alyjy	Pul serişdelerini alýanyň doly ady görkezilýär
14	ŞSB	Alýanyň Türkmenistanyň degişli salgyt edarasý tarapyndan berlen hususy salgyt belgisi görkezilýär
15	H/b	Alýanyň hasabynyň belgisi. Alýanyň oňa hyzmat edýän bankda «Şahsy hasaplary belgilemegiň çyzygysy we şahsy hasaplary belgilemek üçin gorag (barlag) açaryny bermegiň hödürlenýän hasaplamasyna» laýyklykda düzülen şahsy hasabynyň belgisi goýulýar.
16	Alyjynyň banky	Alýanyň bankynyň ady görkezilýär
17	Etrap,şäher	Alýanyň bankynyň ýerleşýän ýeri
18	BAB	Alýanyň bankyna «Türkmenistanda BAB-niň sanawy hakynda» düzgünnama laýyklykda TMB-de berlen anyklaýyş belgisi
19	H/b	Alýanyň bankynyň hasabynyň belgisi
20	Berliş usuly (elektron ýa-da kagyz görnüşde)	Tölegi elektron görnüşinde amala aşyrmak üçin, Türkmenistanyň banklaryna berilýän töleg tabşyryklarynda şertnama görä degişlilikde «elektron görnüşde» diýip ýazylýar
21	Pul möçberi söz bilen	Tölegiň pul möçberi manatlarda, setiriň başyndan baş harp bilen, söz bilen görkezilýär, şunda «manat» sözi gysgaldylmaýar, teňňeler sanlarda görkezilýär, «teňňe» sözi hem gysgaldylmaýar. Eger tölegiň pul möçberi doly manatlarda görkezilen bolsa, teňňeler görkezilmän biler
22	Harytlaryň alnan, hyzmatlaryň edilen senesi	Pul serişdelerini töleýjä harydyň gelen (hyzmatlaryň edilen, işleriň ýerine ýetirilen) senesi (GG.AA.ÝÝÝÝ görnüşde)
23	Amal görn.	Amalyň görnüşi. Şu Düzgünnama 27-nji goşunda laýyklykda şertli belgi (**) goýulýar
24	Töleg maks.	Tölegiň şertli maksady
25	Töleg möhl.	Töleýji bilen serişdeleri alýanyň arasynda baglaşylan şertnama laýyklykda tölegiň möhleti
26	Töleg nobat.	Şu Düzgünnamanyň 33-nji bölümüne laýyklykda tölegiň nobat yzygiderligi
27	Bank topary	Töleýjä hyzmat edýän bankyň amal toparynyň (jogapkär ýerine ýetirijisiniň) belgisi
28	Tölegiň maksady	Tölegiň maksady, harydyň, ýerine ýetirilen işleriň, edilen hyzmatlaryň ady, haryt resminamalarynyň, şertnamalaryň belgileri we seneleri, GBS (aýratyn setir bilen görkezilýär ýa-da salgydyň

		tölenmeýändigine salgylanma berilýär) görkezilýär, şeýle hem beýleki zerur maglumatlar, şol sanda salgydy ýa-da ýygymy tölemegiň möhleti, şertnama boýunça tölenmeli möhlet görkezilip bilner
29	ELEKTRON	Hut öz goly çekilip berkidilen elektron san ýazgysynyň hakykylygyny barlamagyň netijesi diňe oňyn bolanda töleýjiniň bankyna berlen nusgalara laýyklykda, hasaplaşyk resminamalaryna gol çekmäge hukugy bolan şahslaryň gollary we möhüriň yzy goýulan (bar bolanda), kagyz göterijidäki hasaplaşyk resminamalary bilen deň hukuk güýje eýe bolan elektron görnüşindäki resminama
30	Bank geçirdi	Töleýjiniň bankynyň amal işgäri tarapyndan goýulýan, töleg tabşyrygynyň tölenen senesi; (GG.AA.ÝÝÝÝ. görnüşde)
31	Bankyň gollary	Bankyň jogapkär ýerine ýetirijisiniň goly we möhürçesi goýulýar
32	Töleýjiniň bankyna geldi	Resminamanyň töleýjiniň bankyna gelen senesi (GG.AA.ÝÝÝÝ. görnüşde)
33	A-5	Kagyzyň ölçegi

12) 3-nji, 6-njy, 9-njy, 13-nji, 16-njy, 19-njy, 22-nji, 25-nji goşundylaryň mazmunynda “Şahsy hasaplar boýunça (esasy hasaplar boýunça) barlag açaryny bellemegiň Tertibine” laýyklykda düzülen şahsy hasabynyň belgisi goýulýar. TMB-niň 15.06.2000 ý. 0212/11-2810 belgili haty” diýen sözleri degişlilikde “Şahsy hasaplary belgilemegiň çyzgysy we şahsy hasaplary belgilemek üçin gorag (barlag) açaryny bermegiň hödürlenýän hasaplamasyna” laýyklykda düzülen şahsy hasabynyň belgisi goýulýar” diýen sözlere çalyşmaly;

13) 3-nji, 6-njy, 9-njy, 16-njy, 19-njy, 22-nji, 25-nji goşundylaryň mazmunynda “Şäheri” diýen sözi “Etrap, şäher ” diýen söze çalyşmaly

2. Şu buýrugyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi Türkmenistanyň Merkezi bankynyň başlygynyň orunbasarlarynyň, Buhgalter hasaby we hasabatlar müdirliginiň, Halkara amallar müdirliginiň, Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginiň, Bank gözegçiligi müdirliginiň, Hukuk gullugynyň, Karz amallary müdirliginiň we Auditor gullugy müdirliginiň başlyklarynyň üstüne ýüklemeli.